

Repertoriul jurisprudenței

HOTĂRÂREA CURȚII (Camera a patra)

5 octombrie 2023*

„Trimitere preliminară – Politica comună în domeniul dreptului de azil și al protecției subsidiare – Directiva 2011/95/UE – Articolul 12 – Excludere de la recunoașterea statutului de refugiat – Persoană înregistrată la Agenția Organizației Națiunilor Unite de Ajutorare și Lucrări pentru Refugiații Palestinieni din Orientul Apropiat (UNRWA) – Condiții pentru ca această persoană să poată beneficia *ipso facto* de Directiva 2011/95 – Încetarea protecției sau a asistenței din partea UNRWA – Nesuportare a unor îngrijiri medicale – Condiții”

În cauza C-294/22,

având ca obiect o cerere de decizie preliminară formulată în temeiul articolului 267 TFUE de Conseil d'État (Consiliul de Stat, Franța), prin decizia din 22 martie 2022, primită de Curte la 3 mai 2022, în procedura

Office français de protection des réfugiés et apatrides

împotriva

SW,

CURTEA (Camera a patra),

compusă din domnul C. Lycourgos, președinte de cameră, doamna L. S. Rossi (raportoare), domnii J.-C. Bonichot și S. Rodin și doamna O. Spineanu-Matei, judecători,

avocat general: domnul N. Emiliou,

grefier: doamna M. Siekierzyńska, administratoare,

având în vedere procedura scrisă și în urma ședinței din 26 ianuarie 2023,

luând în considerare observațiile prezentate:

- pentru SW, de P. Spinosi, avocat;
- pentru guvernul francez, de J.-L. Carré și J. Illouz, în calitate de agenți;
- pentru guvernul belgian, de M. Jacobs și M. Van Regemorter, în calitate de agenți;

* Limba de procedură: franceza.

– pentru Comisia Europeană, de A. Azéma și J. Hottiaux, în calitate de agenți,
după ascultarea concluziilor avocatului general în ședința din 4 mai 2023,
pronunță prezenta

Hotărâre

- 1 Cererea de decizie preliminară privește interpretarea articolului 12 alineatul (1) litera (a) din Directiva 2011/95/UE a Parlamentului European și a Consiliului din 13 decembrie 2011 privind standardele referitoare la condițiile pe care trebuie să le îndeplinească resortisanții țărilor terțe sau apatrizii pentru a putea beneficia de protecție internațională, la un statut uniform pentru refugiați sau pentru persoanele eligibile pentru obținerea de protecție subsidiară și la conținutul protecției acordate (JO 2011, L 337, p. 9).
- 2 Această cerere a fost formulată în cadrul unui litigiu între SW, pe de o parte, și Office français de protection des réfugiés et apatrides (Oficiul Francez pentru Protecția Refugiaților și a Apatrizilor, denumit în continuare „OFPRA”), pe de altă parte, în legătură cu respingerea de către acesta din urmă a cererii lui SW de acordare a statutului de refugiat sau, în subsidiar, a beneficiului protecției subsidiare.

Cadrul juridic

Dreptul internațional

Convenția de la Geneva

- 3 Convenția privind statutul refugiaților, semnată la Geneva la 28 iulie 1951 [*Recueil des traités des Nations unies*, vol. 189, p. 150, nr. 2545 (1954)], a intrat în vigoare la 22 aprilie 1954. Aceasta a fost modificată și completată prin Protocolul privind statutul refugiaților, încheiat la New York la 31 ianuarie 1967, el însuși intrat în vigoare la 4 octombrie 1967 (denumită în continuare „Convenția de la Geneva”).
- 4 Articolul 1 secțiunea D din Convenția de la Geneva prevede:

„Această convenție nu va fi aplicabilă persoanelor care beneficiază în prezent de o protecție sau de o asistență din partea unui organism sau a unei instituții a [Organizației] Națiunilor Unite, alta decât Înalțul Comisar[iat] al [Organizației] Națiunilor Unite pentru Refugiați [denumit în continuare «UNHCR»].

Atunci când această protecție sau această asistență va înceta pentru un motiv oarecare, fără ca situația acestor persoane să fi fost reglementată în mod definitiv, în conformitate cu rezoluțiile pertinente adoptate de Adunarea generală a [Organizației] Națiunilor Unite, aceste persoane vor beneficia, de drept, de regimul prevăzut de această convenție.”

Agencia Organizației Națiunilor Unite de Ajutorare și Lucrări pentru Refugiații Palestinieni din Orientul Apropiat (UNRWA)

- 5 Rezoluția nr. 302 (IV) a Adunării Generale a Organizației Națiunilor Unite din 8 decembrie 1949 privind ajutorarea refugiaților palestinieni a instituit Agenția Organizației Națiunilor Unite de Ajutorare și Lucrări pentru Refugiații Palestinieni din Orientul Apropiat [*United Nations Relief and Works Agency for Palestine Refugees in the Near East (UNRWA)*].
- 6 Zona de operațiuni a UNRWA cuprinde cele cinci sectoare referitoare la Fâșia Gaza, la Cisiordania, la Iordania, la Liban și la Siria.
- 7 Potrivit Rezoluției nr. 74/83 a Adunării Generale a Organizației Națiunilor Unite din 13 decembrie 2019 privind ajutorarea refugiaților palestinieni (denumită în continuare „Rezoluția nr. 74/83”), aplicabilă cu ocazia adoptării deciziei directorului general al OFPRA în discuție în litigiul principal:

„Adunarea generală,

[...]

Salutând rolul indispensabil al [UNRWA] care, de la înființarea sa în urmă cu peste 65 de ani, îmbunătățește situația refugiaților palestinieni, acordând în acest scop asistență educativă, sanitară și socială, precum și servicii de salvare și își continuă activitatea în materie de amenajare a taberelor, de microfinanțare, de protecție și de ajutor de urgență,

[...]

Luând act de asemenea de raportul Comisarului General din 31 mai 2019, prezentat în temeiul punctului 57 din raportul Secretarului General, și exprimându-și îngrijorarea cu privire la criza financiară gravă pe care o traversează agenția, care îi periclitează puternic capacitatea de a continua să furnizeze programe esențiale refugiaților palestinieni în toate zonele de operațiuni,

[...]

Exprimându-și profunda îngrijorare față de situația deosebit de dificilă a refugiaților palestinieni care trăiesc sub ocupație, în special în ceea ce privește siguranța, bunăstarea și condițiile de viață socio-economice ale acestora,

[...]

1. *Observă cu regret* că nici repatrierea și nici despăgubirea refugiaților, prevăzute la punctul 11 din Rezoluția 194 (III), nu au avut încă loc și că, în consecință, situația refugiaților palestinieni rămâne un subiect de preocupare serioasă, aceștia necesitând în continuare ajutor pentru a face față nevoilor lor fundamentale în materie de sănătate, educație și subzistență;

[...]

3. *Subliniază* necesitatea de a continua activitatea [UNRWA], precum și importanța operațiilor acesteia, care trebuie efectuate fără obstacole, și a serviciilor acesteia, inclusiv a ajutorului de urgență, în ceea ce privește bunăstarea, protecția și dezvoltarea umană a refugiaților palestinieni și stabilitatea regiunii, în așteptarea soluționării echitabile a problemei refugiaților palestinieni;

[...]

7. *Decide* să prelungească mandatul agenției până la 30 iunie 2023, fără a aduce atingere dispozițiilor de la punctul 11 din Rezoluția 194 (III).”

- 8 Prin Rezoluția nr. 77/123 a Adunării Generale a Organizației Națiunilor Unite din 12 decembrie 2022, mandatul UNRWA a fost prelungit până la 30 iunie 2026.

Dreptul Uniunii

- 9 Considerentele (15) și (35) ale Directivei 2011/95 enunță:

„(15) Resortisanții țărilor terțe sau apatrizii a căror ședere este autorizată pe teritoriul statelor membre din motive care nu decurg din nevoia de protecție internațională, ci din motive de compasiune sau umanitare, cu titlu discreționar, nu intră în domeniul de aplicare al prezentei directive.

[...]

(35) Riscurile la care populația unei țări sau o parte din populație este în general expusă nu constituie, în sine, amenințări individuale care să poată fi calificate drept vătămări grave.”

- 10 Articolul 2 din această directivă, intitulat „Definiții”, prevede:

„În sensul prezentei directive, se aplică următoarele definiții:

[...]

(d) «refugiat» înseamnă orice resortisant al unei țări terțe care, ca urmare a unei temeri bine fondate de a fi persecutat din cauza rasei sale, a religiei, a naționalității, a opiniilor politice sau a apartenenței la un anumit grup social, se află în afara țării al cărei cetățean este și care nu poate sau, din cauza acestei temeri, nu dorește să solicite protecția respectivei țări sau orice apatrid care, aflându-se din motivele menționate anterior în afara țării în care avea reședința obișnuită, nu poate sau, din cauza acestei temeri, nu dorește să se întoarcă în respectiva țară și care nu intră în domeniul de aplicare al articolului 12.

[...]”

- 11 Potrivit articolului 3 din directiva menționată, intitulat „Standarde mai favorabile”:

„Statele membre pot adopta sau menține standarde mai favorabile pentru a decide care sunt persoanele care îndeplinesc condițiile de acordare a statutului de refugiat sau care sunt persoanele eligibile pentru obținerea de protecție subsidiară, precum și pentru a stabili conținutul protecției internaționale, în măsura în care respectivele standarde sunt compatibile cu prezenta directivă.”

- 12 Articolul 4 din aceeași directivă, intitulat „Evaluarea faptelor și circumstanțelor”, prevede la alineatul (3):

„Evaluarea unei cereri de protecție internațională se efectuează la nivel individual, luându-se în considerare următoarele elemente:

- (a) toate faptele pertinente privind țara de origine în momentul luării unei decizii privind cererea, inclusiv actele cu putere de lege și actele administrative ale țării de origine și modul lor de aplicare;
- (b) informațiile și documentele relevante prezentate de solicitant, inclusiv informațiile care permit să se stabilească dacă solicitantul a făcut sau ar putea face obiectul unei persecuții sau al unor vătămări grave;
- (c) statutul individual și situația personală a solicitantului, inclusiv factori precum trecutul, sexul și vârsta acestuia, pentru a se stabili dacă, ținând seama de situația personală a solicitantului, actele la care solicitantul a fost sau riscă să fie expus ar putea fi considerate o persecuție sau o vătămare gravă;
- (d) dacă solicitantul, de când a părăsit țara de origine, a întreprins numai activități având ca scop unic sau scop principal crearea unor condiții necesare pentru a depune o cerere de protecție internațională, pentru a se evalua dacă respectivele activități ar expune solicitantul la o persecuție sau o vătămare gravă în cazul în care s-ar întoarce în țara de origine;
- (e) dacă există probabilitatea rezonabilă ca solicitantul să se prevaleze de protecția unei alte țări în care ar putea solicita cetățenia.”

- 13 Articolul 6 din Directiva 2011/95, intitulat „Agenții de persecuție sau vătămări grave”, prevede:

„Agenții de persecuție sau vătămări grave pot fi:

- (a) statul;
- (b) partidele sau organizațiile care controlează statul sau o parte importantă din teritoriul acestuia;
- (c) agenți neguvernamentali, în cazul în care se poate demonstra că agenții menționați la literele (a) și (b), inclusiv organizațiile internaționale, nu pot sau nu doresc să acorde o protecție împotriva persecuțiilor sau a vătămărilor grave în sensul articolului 7.”

- 14 Articolul 12 din această directivă, intitulat „Excluderea”, prevede la alineatul (1):

„Orice resortisant al unei țări terțe sau orice apatrid este exclus de la recunoașterea statutului de refugiat în cazul în care:

- (a) intră în domeniul de aplicare al articolului 1 secțiunea D din Convenția de la Geneva, privind protecția sau asistența acordată de un organism sau de o instituție a Organizației Națiunilor Unite, alta decât Înalțul Comisariat al Organizației Națiunilor Unite pentru Refugiați. În cazul în care această protecție sau asistență încetează din orice motive, fără ca situația acestor

persoane să fi fost definitiv soluționată în conformitate cu rezoluțiile relevante ale Adunării Generale a Organizației Națiunilor Unite, persoanele în cauză pot beneficia *ipso facto* de dispozițiile prezentei directive;

- (b) autoritățile competente ale țării în care și-a stabilit reședința consideră că are drepturile și obligațiile aferente deținerii cetățeniei respectivei țări sau drepturi și obligații echivalente acestora.”

Litigiul principal și întrebările preliminare

- 15 SW, apatrid de origine palestiniană, s-a născut în anul 1976 în Liban, unde a trăit până când a părăsit această țară în luna februarie 2019 și a ajuns în Franța la 11 august 2019. Din dosarul de care dispune Curtea reiese că SW suferă de la naștere de o boală genetică gravă care necesită îngrijiri pe care UNRWA, în lipsa unor mijloace financiare, nu i le-a putut furniza.
- 16 Prin decizia din 11 octombrie 2019, directorul general al OFPRA a respins cererea lui SW de acordare a statutului de refugiat sau, în subsidiar, a beneficiului protecției subsidiare.
- 17 Prin decizia din 9 decembrie 2020, Cour nationale du droit d’asile (Curtea Națională pentru Dreptul de Azil, Franța) a anulat această decizie și i-a recunoscut lui SW calitatea de refugiat.
- 18 OFPRA a declarat recurs împotriva respectivei decizii la Conseil d’État (Consiliul de Stat, Franța).
- 19 Potrivit OFPRA, Cour nationale du droit d’asile (Curtea Națională pentru Dreptul de Azil) a comis mai multe erori de drept. Mai întâi, ea nu ar fi cercetat dacă SW ar fi fost obligat să părăsească zona de operațiuni a UNRWA din cauza amenințărilor la adresa securității sale. În continuare, ar fi statuat în mod eronat că imposibilitatea UNRWA de a finanța îngrijirile medicale terțiare adaptate la starea de sănătate a unui apatrid de origine palestiniană constituie un motiv de încetare a protecției efective a acestui organism care să permită apatridului menționat să revendice beneficiul Convenției de la Geneva. În sfârșit, ar fi reținut în mod eronat că trebuia să se considere că UNRWA nu putea să își asume misiunea de asistență, în condițiile în care suportarea îngrijirilor terțiare nu ar face parte din aceasta și că nu s-ar fi dovedit că SW nu putea beneficia de un tratament adecvat în Liban.
- 20 Instanța de trimitere amintește că, potrivit Rezoluției nr. 74/83, operațiunile UNRWA se desfășoară „pentru bunăstarea, protecția și dezvoltarea umană a refugiaților palestinieni” și urmăresc „să asigure nevoile lor fundamentale în materie de sănătate, educație și subzistență”. Așadar, în temeiul articolului 1 secțiunea D din Convenția de la Geneva, aceasta nu ar fi aplicabilă unui apatrid de origine palestiniană atât timp cât el beneficiază efectiv de asistența sau de protecția UNRWA astfel definită.
- 21 În Hotărârea din 19 decembrie 2012, Abed El Karem El Kott și alții (C-364/11, EU:C:2012:826), Curtea ar fi statuat că articolul 12 alineatul (1) litera (a) a doua teză din Directiva 2004/83/CE a Consiliului din 29 aprilie 2004 privind standardele minime referitoare la condițiile pe care trebuie să le îndeplinească resortisanții țărilor terțe sau apatrizii pentru a putea beneficia de statutul de refugiat sau persoanele care, din alte motive, au nevoie de protecție internațională și referitoare la conținutul protecției acordate (JO 2004, L 304, p. 12, Ediție specială, 19/vol. 7, p. 52), al cărui conținut a fost reluat în mod identic la articolul 12 alineatul (1) litera (a) a doua teză din Directiva 2011/95, trebuie interpretat în sensul că încetarea protecției sau a asistenței

din partea unui organism sau a unei instituții a Organizației Națiunilor Unite, alta decât UNHCR, „din orice motive” vizează de asemenea situația unei persoane care, după ce a recurs efectiv la respectiva protecție sau la respectiva asistență, încetează să beneficieze de aceasta dintr-un motiv dincolo de controlul său și independent de voința sa. Ar reveni autorităților naționale competente din statul membru responsabil cu examinarea cererii de azil formulate de o astfel de persoană sarcina de a verifica, pe baza unei evaluări individuale a cererii, dacă această persoană a fost obligată să părăsească zona de operațiuni a acestui organism sau a acestei instituții, situație care se regăsește atunci când aceasta se afla într-o stare personală de insecuritate gravă și când organismul sau instituția în cauză nu era în măsură să îi asigure, în zona respectivă, condiții de viață conforme misiunii care îi revine organismului menționat sau instituției menționate.

- 22 Or, în speță, din decizia din 9 decembrie 2020 a Cour nationale du droit d’asile (Curtea Națională pentru Dreptul de Azil) ar reieși că, pentru a statua că protecția sau asistența UNRWA față de SW a încetat și că, prin urmare, el putea solicita de plin drept calitatea de refugiat, în conformitate cu articolul 12 alineatul (1) litera (a) a doua teză din Directiva 2011/95, respectiva instanță a apreciat că s-a stabilit că UNRWA se afla în incapacitatea de a-i acorda lui SW un acces suficient la îngrijirile medicale de care depinde supraviețuirea sa și, astfel, să îi asigure lui SW condiții de viață conforme misiunii sale de asistență, plasându-l într-o stare personală de insecuritate gravă de natură să îl constrângă să părăsească Libanul.
- 23 Având în vedere aceste considerații, Conseil d’État (Consiliul de Stat) a hotărât să suspende judecarea cauzei și să adreseze Curții următoarele întrebări preliminare:

- „1) Independent de dispozițiile de drept național care autorizează, în anumite condiții, șederea unui străin ca urmare a stării sale de sănătate și care îl protejează, dacă este cazul, de o măsură de îndepărtare, dispozițiile articolului 12 alineatul (1) litera (a) din [Directiva 2011/95] trebuie interpretate în sensul că un refugiat palestinian bolnav care, după ce a recurs efectiv la protecția sau la asistența UNRWA, părăsește statul sau teritoriul situat în zona de intervenție a acestui organism în care avea reședința obișnuită pentru motivul că nu poate avea acolo un acces suficient la îngrijirile și la tratamentele pe care le necesită starea sa de sănătate, iar această nesuportare a îngrijirilor implică un risc real pentru viața sau integritatea sa fizică, poate fi considerat ca aflându-se într-o stare personală de insecuritate gravă și într-o situație în care UNRWA se află în imposibilitatea de a-i asigura condiții de viață conforme misiunii care îi revine?
- 2) În cazul unui răspuns afirmativ, ce criterii – referitoare de exemplu la gravitatea bolii sau la natura îngrijirilor necesare – permit identificarea unei asemenea situații?”

Cu privire la întrebările preliminare

- 24 Prin intermediul întrebărilor preliminare formulate, care trebuie analizate împreună, instanța de trimitere solicită în esență să se stabilească dacă și, eventual, în ce condiții articolul 12 alineatul (1) litera (a) a doua teză din Directiva 2011/95 trebuie interpretat în sensul că protecția sau asistența UNRWA a încetat atunci când acest organism nu este în măsură să asigure unui apatrid de origine palestiniană care intră sub incidența acestei protecții sau a acestei asistențe accesul la îngrijirile și la tratamentele medicale pe care le necesită starea sa de sănătate.

- 25 Pentru a răspunde la aceste întrebări trebuie arătat că, potrivit articolului 12 alineatul (1) litera (a) prima teză din Directiva 2011/95, orice resortisant al unei țări terțe sau orice apatrid este exclus de la recunoașterea statutului de refugiat în cazul în care „intră în domeniul de aplicare al articolului 1 secțiunea D din Convenția de la Geneva, privind protecția sau asistența acordată de un organism sau de o instituție a Organizației Națiunilor Unite, alta decât Înalțul Comisariat al Organizației Națiunilor Unite pentru Refugiați”.
- 26 Articolul 1 secțiunea D primul paragraf din Convenția de la Geneva prevede că aceasta nu se aplică persoanelor care „beneficiază în prezent” de protecție sau de asistență „din partea unui organism sau a unei instituții a [Organizației] Națiunilor Unite, alta decât Înalțul Comisar[iat] al [Organizației] Națiunilor Unite pentru Refugiați”.
- 27 UNRWA este un organism al Organizației Națiunilor Unite care a fost instituit pentru protecția și asistența palestinienilor în calitate lor de „refugiați palestinieni”. Mandatul său se întinde asupra unei zone de operațiuni care se compune din cinci sectoare, și anume Fâșia Gaza, Cisiordania (inclusiv Ierusalimul de Est), Iordania, Liban și Siria.
- 28 Având în vedere misiunea care îi este atribuită, UNRWA trebuie considerată un organism al Organizației Națiunilor Unite, altul decât UNHCR, care oferă protecție sau asistență, în sensul articolului 1 secțiunea D din Convenția de la Geneva.
- 29 Concret, orice persoană, precum SW, care este înregistrată la UNRWA are vocație să beneficieze de protecție și de asistență din partea acestui organism în scopul de a servi bunăstării acesteia ca refugiat [Hotărârea din 3 martie 2022, Secretary of State for the Home Department (Statutul de refugiat al unui apatrid de origine palestiniană), C-349/20, EU:C:2022:151, punctul 47 și jurisprudența citată].
- 30 Din cauza acestui statut specific de refugiat instituit pe teritoriile menționate din Orientul Apropiat pentru palestinieni, persoanele înregistrate la UNRWA sunt, în principiu, în temeiul articolului 12 alineatul (1) litera (a) prima teză din Directiva 2011/95, care corespunde articolului 1 secțiunea D primul paragraf din Convenția de la Geneva, excluse de la recunoașterea statutului de refugiat în Uniune [Hotărârea din 13 ianuarie 2021, Bundesrepublik Deutschland (Statutul de refugiat al unui apatrid de origine palestiniană), C-507/19, EU:C:2021:3, punctul 49 și jurisprudența citată].
- 31 Cu toate acestea, din articolul 12 alineatul (1) litera (a) a doua teză din Directiva 2011/95, care corespunde articolului 1 secțiunea D al doilea paragraf din Convenția de la Geneva, rezultă că, în cazul în care protecția sau asistența UNRWA încetează din orice motive, fără ca situația persoanelor menționate să fi fost definitiv soluționată în conformitate cu rezoluțiile relevante ale Adunării Generale a Organizației Națiunilor Unite, persoanele în cauză pot beneficia *ipso facto* de dispozițiile Directivei 2011/95 [a se vedea în acest sens Hotărârea din 3 martie 2022, Secretary of State for the Home Department (Statutul de refugiat al unui apatrid de origine palestiniană), C-349/20, EU:C:2022:151, punctul 49 și jurisprudența citată].
- 32 Este cert că situația beneficiarilor asistenței furnizate de UNRWA nu a fost soluționată definitiv până în prezent, astfel cum rezultă din rezoluțiile succesive ale Adunării Generale a Organizației Națiunilor Unite.

- 33 În ceea ce privește noțiunea de încetare a protecției sau a asistenței UNRWA, în sensul articolului 12 alineatul (1) litera (a) a doua teză din Directiva 2011/95, trebuie precizat că această din urmă dispoziție corespunde în esență articolului 12 alineatul (1) litera (a) din Directiva 2004/83, astfel încât jurisprudența privind această a doua dispoziție este relevantă pentru interpretarea celei dintâi [Hotărârea din 13 ianuarie 2021, Bundesrepublik Deutschland (Statutul de refugiat al unui apatrid de origine palestiniană), C-507/19, EU:C:2021:3, punctul 37].
- 34 În această privință, sub imperiul Directivei 2004/83, Curtea a precizat, desigur, că simpla plecare a persoanei în cauză din zona de operațiuni a UNRWA, independent de motivul acestei plecări, nu poate pune capăt excluderii de la recunoașterea statutului de refugiat prevăzute la articolul 12 alineatul (1) litera (a) prima teză din respectiva directivă și că, prin urmare, o simplă absență din această zonă sau decizia voluntară de a o părăsi nu poate fi calificată ca încetare a asistenței din partea UNRWA (a se vedea în acest sens Hotărârea din 19 decembrie 2012, Abed El Karem El Kott și alții, C-364/11, EU:C:2012:826, punctele 55 și 59).
- 35 Curtea a statuat însă că, contrar poziției susținute de guvernul belgian în cadrul prezentei trimiteri preliminare, încetarea protecției sau a asistenței oferite de un organism sau de o instituție, precum UNRWA, poate să provină nu numai de la dizolvarea în sine a acestui organism sau a acestei instituții, ci și de la imposibilitatea organizației sau a instituției menționate de a-și îndeplini misiunea (a se vedea în acest sens Hotărârea din 19 decembrie 2012, Abed El Karem El Kott și alții, C-364/11, EU:C:2012:826, punctul 56).
- 36 Așadar, atunci când decizia de a părăsi zona de operațiuni a UNRWA este motivată prin constrângeri independente de voința persoanei în cauză, o astfel de situație poate conduce la constatarea că asistența de care beneficiază această persoană a încetat în sensul celei de a doua teze a articolului 12 alineatul (1) litera (a) din Directiva 2011/95 (a se vedea prin analogie Hotărârea din 19 decembrie 2012, Abed El Karem El Kott și alții, C-364/11, EU:C:2012:826, punctul 59).
- 37 Această interpretare este conformă cu obiectivul articolului 12 alineatul (1) litera (a) a doua teză menționat, care urmărește în special să asigure continuitatea protecției refugiaților palestinieni ca atare, printr-o protecție sau printr-o asistență efectivă, iar nu numai prin garantarea existenței unui organism sau a unei instituții însărcinate cu furnizarea acestei asistențe sau protecții, și aceasta până la soluționarea definitivă a situației lor în conformitate cu rezoluțiile relevante ale Adunării Generale a Organizației Națiunilor Unite (a se vedea în acest sens Hotărârea din 19 decembrie 2012, Abed El Karem El Kott și alții, C-364/11, EU:C:2012:826, punctele 60 și 62).
- 38 În acest context, trebuie arătat că, contrar celor susținute de guvernele belgian și francez, pentru a stabili dacă protecția sau asistența UNRWA a încetat, în sensul articolului 12 alineatul (1) litera (a) a doua teză din Directiva 2011/95, ca urmare a împrejurării că o persoană care a solicitat să beneficieze de protecție internațională a fost constrânsă să părăsească zona de operațiuni a acestui organism, nu este necesar să se stabilească faptul că UNRWA sau statul pe teritoriul căruia își desfășoară activitatea a avut intenția de a cauza o vătămare persoanei respective sau de a o priva de asistență prin acțiune sau prin omisiune. Este suficient să se stabilească faptul că asistența sau protecția UNRWA a încetat efectiv pentru orice motiv, astfel încât acest organism nu mai este în măsură, pentru motive obiective sau legate de situația individuală a persoanei menționate, să îi asigure acesteia condiții de viață conforme misiunii cu care este însărcinat [a se vedea în acest sens Hotărârea din 3 martie 2022, Secretary of State for the Home Department (Statutul de refugiat al unui apatrid de origine palestiniană), C-349/20, EU:C:2022:151, punctul 72].

- 39 În această privință, reiese în special din Rezoluția nr. 74/83 că UNRWA acordă asistență sanitară refugiaților palestinieni în măsura în care aceștia, a căror situație nu a fost încă definitiv soluționată, după cum s-a arătat la punctul 32 din prezenta hotărâre, continuă să aibă nevoie de ajutor pentru a-și satisface nevoile esențiale în materie de sănătate.
- 40 Asistența sanitară acordată refugiaților palestinieni în ceea ce privește nevoile lor esențiale face, așadar, parte din misiunea UNRWA, astfel încât imposibilitatea acesteia din urmă, indiferent de motiv, de a asigura această asistență sanitară implică încetarea asistenței din partea UNRWA în sensul articolului 12 alineatul (1) litera (a) a doua teză din Directiva 2011/95.
- 41 În această privință, după cum a arătat în esență domnul avocat general la punctele 50, 61 și 62 din concluzii, misiunea UNRWA în materie de sănătate constă în furnizarea de îngrijiri și de medicamente care răspund nevoilor esențiale ale persoanelor care solicită asistență din partea UNRWA, indiferent de calitatea îngrijirilor sau a medicamentelor necesare în acest scop. Prin urmare, această misiune nu poate depinde de capacitatea sa operațională de a furniza asemenea îngrijiri și medicamente.
- 42 Într-adevăr, după cum a arătat Comisia, interpretarea susținută de guvernele belgian și francez, potrivit căreia, atunci când o prestație de asistență specifică nu este furnizată de UNRWA, trebuie să se considere că o asemenea prestație nu intră în sfera misiunii UNRWA, astfel încât această lipsă a furnizării nu poate implica constatarea încetării asistenței acestui organism, ar însemna să se reducă noțiunea de „misiune” care revine UNRWA numai la prestațiile efectiv furnizate de acesta, cu excluderea celor care, deși țin de mandatul organismului menționat, nu sunt acordate printre altele din cauza unor constrângeri bugetare. Această interpretare ar expune persoanele interesate riscului de a nu putea beneficia în practică de nicio protecție internațională efectivă, având în vedere, pe de o parte, eșecul UNRWA și, pe de altă parte, excluderea lor din principiu de la statutul de refugiat.
- 43 În aceste condiții, imposibilitatea de a furniza îngrijiri sau tratamente specifice nu poate, în sine, să justifice concluzia potrivit căreia protecția sau asistența UNRWA a încetat, în sensul articolului 12 alineatul (1) litera (a) a doua teză din Directiva 2011/95.
- 44 Astfel, potrivit jurisprudenței, pentru a putea constata că protecția sau asistența UNRWA a încetat și, prin urmare, că persoana în cauză este obligată să părăsească zona de operațiuni a acestui organism, este necesar ca această persoană să se afle într-o stare personală de insecuritate gravă și ca organismul menționat să fie în imposibilitatea de a asigura persoanei în cauză, în zona respectivă, condiții de viață conforme misiunii cu care acesta din urmă este însărcinat (Hotărârea din 19 decembrie 2012, *Abed El Karem El Kott și alții*, C-364/11, EU:C:2012:826, punctul 63).
- 45 Rezultă din ceea ce precedă că, pe de o parte, faptul că prestațiile de sănătate asigurate de UNRWA se situează la un nivel inferior celor de care ar putea beneficia dacă i-ar fi acordat statutul de refugiat într-un stat membru nu poate fi suficient pentru a considera că a fost constrâns să părăsească zona de operațiuni a UNRWA.
- 46 Pe de altă parte, după cum a arătat în esență domnul avocat general la punctele 80 și 81 din concluzii, trebuie să se considere că un apatrid de origine palestiniană a fost obligat să părăsească această zonă în cazul în care imposibilitatea de a primi îngrijirile necesare pentru starea sa de sănătate din partea UNRWA ar face ca acest apatrid să se confrunte cu un risc real de deces iminent sau cu un risc real de a fi expus unui declin grav, rapid și ireversibil al stării sale de sănătate sau unei reduceri semnificative a speranței sale de viață.

- 47 Revine instanței naționale sarcina de a verifica existența unui atare risc pe baza unei evaluări individuale a tuturor elementelor pertinente [a se vedea în acest sens Hotărârea din 3 martie 2022, Secretary of State for the Home Department (Statutul de refugiat al unui apatrid de origine palestiniană), C-349/20, EU:C:2022:151, punctul 50 și jurisprudența citată].
- 48 Ținând seama de considerațiile care precedă, trebuie să se răspundă la întrebările preliminare că articolul 12 alineatul (1) litera (a) a doua teză din Directiva 2011/95 trebuie interpretat în sensul că este nevoie să se considere că protecția sau asistența UNRWA a încetat atunci când acest organism nu este în măsură să asigure unui apatrid de origine palestiniană care intră sub incidența acestei protecții sau a acestei asistențe accesul la îngrijirile și la tratamentele medicale fără de care acesta din urmă s-ar confrunța cu un risc real de deces iminent sau cu un risc real de a fi expus unui declin grav, rapid și ireversibil al stării sale de sănătate sau unei reduceri semnificative a speranței sale de viață. Revine instanței naționale sarcina de a verifica existența unui astfel de risc.

Cu privire la cheltuielile de judecată

- 49 Întrucât, în privința părților din litigiul principal, procedura are caracterul unui incident survenit la instanța de trimitere, este de competența acesteia să se pronunțe cu privire la cheltuielile de judecată. Cheltuielile efectuate pentru a prezenta observații Curții, altele decât cele ale părților menționate, nu pot face obiectul unei rambursări.

Pentru aceste motive, Curtea (Camera a patra) declară:

Articolul 12 alineatul (1) litera (a) a doua teză din Directiva 2011/95/UE a Parlamentului European și a Consiliului din 13 decembrie 2011 privind standardele referitoare la condițiile pe care trebuie să le îndeplinească resortisanții țărilor terțe sau apatrizii pentru a putea beneficia de protecție internațională, la un statut uniform pentru refugiați sau pentru persoanele eligibile pentru obținerea de protecție subsidiară și la conținutul protecției acordate

trebuie interpretat în sensul că

este nevoie să se considere că protecția sau asistența Agenției Organizației Națiunilor Unite de Ajutorare și Lucrări pentru Refugiații Palestinieni din Orientul Apropiat (UNRWA) a încetat atunci când acest organism nu este în măsură să asigure unui apatrid de origine palestiniană care intră sub incidența acestei protecții sau a acestei asistențe accesul la îngrijirile și la tratamentele medicale fără de care acesta din urmă s-ar confrunța cu un risc real de deces iminent sau cu un risc real de a fi expus unui declin grav, rapid și ireversibil al stării sale de sănătate sau unei reduceri semnificative a speranței sale de viață. Revine instanței naționale sarcina de a verifica existența unui astfel de risc.

Semnături